קמח: שואל פרק שלשה ועשרים שבת

ניפרום סודרא עליה אתי לסחטיה. מכאן מייתי ר"ת דאיה דכיין ושמן לא שייכא סחיטה לעיל בשלהי שמונה שרצים (דף קיח. בד"ה הלי מסוכריתא) פירשתי: **לא** מספקין ולא מטפחין. לא כפי' הקונטרס משום דפ"כ מאי איריא ביו"ט אפי' בחול המועד נמי אסור כדתנן במועד קטן פרק בתרא (דף כח:) נשים במועד מענות אבל לא מטפחות אלא גדלה לרבי משום שמחה דגילין לספק ולטפח בהשמעת קול ואסור שמא יתקן כלי שיר כדמפרש בהמוצא תפילין (עירובין דף קד.): **וכן** היה הלל אומר. כרבנן דפליגי עליה בחיחו נשן (כ"מ ד' עה.) קי"ל:

רבה אמר ניתנה ליתבע. הלכה כרבה לגבי רב יוסף: ורב אחא ורבה בר עולא מתמני מנפשייהו כ"ה נפ"א:

דאי אמרת ניתנה ליתבע אתי למיכתב. אע"פ שמזכיר לו לשון שאלה:

דאיגלאי מילתא דבחול הויא. ורב יוסף לא מייבי אלא בשבת ויו"ט ודאי:

והא אנן תנן אין נימנין כו'. פירש ה"ר פורת נסים רבינו שמואל דל"ג ליה מדא דמה שייך להקשות מנמנין של רשות לנמנין של מצוה ועוד דמפרש התם בגמרא פרק אין לדין (דף מז:) מאי אין נמנין אין פוסקין דמיה בשלא הרגיש עמך בשתים אבל אומר לו הריני עמך לשלש ולרביע: ולמ"ד

ניפרום סודרא אתי לידי סחיטה נבסיה בנכתמא זימנין דמיפסק ואתי למקטריה הלכך לא אפשר וא"ל רבא בר רב חנן לאביי תנן [6]לא [a]מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין ביו"ט וקא חזינן דעבדין ולא אמרינן להו ולא מידי ולטעמיך הא דאמר [b]רבא [c]לא ליתיב איניש אפומא דלחייא דילמא מיגנדר ליה חפץ ואתי לאיתויי והא קא חזינן [d] נמי דמותבי חצבי ויתבן אפומא דמבואה ולא אמרינן להו ולא מידי אלא הנח לישראל [7]מוטב שיהו שוגגין ואל יהו מזידין [8]סבור מינה הנ"מ בדרבנן אבל בדאורייתא לא [9]ולא היא ל"ש בדרבנן ול"ש בדאורייתא דהא תוספת דיוה"כ דאורייתא היא וקא חזינן להו דקאכלי ושתו עד שתחשך ולא אמרי' להו ולא מידי: וכן אשה מחבירתה כברות: בשבת הוא דאסיר אבל בחול שפיר דמי לימא מתני' דלא כהלל דתנן [10]וכן היה הלל אומר [e]לא תלוה אשה ככר לחבירתה עד שתעשינה דמים שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית אפילו תימא הלל [f]הא באתרא דקיץ דמיה הא באתרא דלא קיץ דמיה: ואם אינו מאמינו: איתמר הלוואת יו"ט רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע [11]ורבה אמר [g]ניתנה ליתבע רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע דאי אמרת ניתנה ליתבע אתי למיכתב רבה אמר ניתנה ליתבע דאי אמרת לא ניתנה לא יהיב ליה ואתי לאימנועי משמחת יו"ט תנן אם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליתבע משום הכי מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת אלא אי אמרת ניתנה ליתבע אמאי מניח טליתו אצלו ליתן ליה ולתבעיה אמר לא בעינא דליקום בדינא ודיינא מתיב רב אידי בר אבין [12]השוחט את הפרה וחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט ואם לאו אינו משמט ואי לא ניתנה ליתבע מאי משמט שאני התם דאיגלאי מילתא דחול הוא ת"ש מסיפא אם לאו אינו משמט אי אמרת בשלמא ניתנה ליתבע היינו דקתני אינו משמט אלא אי אמרת לא ניתנה ליתבע [h] אמאי אינו משמט דאי יהיב ליה שקיל מכלל דרישא אי יהיב ליה לא שקיל רישא צריך למימר ליה משמט אני סיפא לא צריך למימר ליה משמט אני כדתנן [13]המחזיר חוב בשביעית יאמר לו משמט אני ואם אמר לו אעפ"כ יקבל ממנו משום שנאמר [i]וזה דבר השמטה רב אויא שקיל משכונא [14]רבה בר עולא מערים איערומי: וכן ערב פסח: א"ר יוחנן [15]מקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט נימא מסייע ליה וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט הכא במאי עסקינן בממנה אחרים עמו על פסחו דמעיקרא מיקדש וקאי והא אנן תנן [16]אין נמנין על הבהמה בתחילה ביו"ט שאני הכא כיון דרגיל אצלו כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי והא תני רבי הושעיא הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ונותן לו טלה לפסחו ומקדישו ויוצא בו התם נמי כיון דרגיל אצלו אקדושי [a] ליה מעיקרא והא מקדיש קתני הקדש עילוי מדרבנן ומי אמר ר' יוחנן הכי [17]והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן [18]לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומות ומעשרות כל אלו ביו"ט אמרו ק"ו בשבת לא קשיא כאן בחובות שקבוע להן זמן כאן בחובות שאין קבוע להן זמן: **מתני'** מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב מפים אדם עם בניו ועם בני ביתו על השולחן ובלבד שלא יתכוון לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה [19]ומטילין חלשין על הקדשים ביו"ט אבל לא על המנות:

גמ'

והמתמייב ע"פ הגורל לקטנה יטלנה וכגמ' [קמט:] מפרש טעמא: **חלשים**. גורלות: **על הקדשים**. דין הכהניה: **מכלל** דרישא אי יהיב ליה לא שקיל. ופריק רב יוסף ואמר רישא אם מחזיר לו צריך שיאמר לו משמט אני, דהא נושה כו מלוה, אבל (ספק) [סיפא] שאינו נושה כו מלוה, אם יבא לוה אינו צריך לומר לו משמט אני אלא יקבל, כדתנן המחזיר חוב בשביעית צריך שיאמר משמט אני, ואם אמר לו אעפ"כ יקבל ממנו משום שנאמר וזה דבר השמטה. ומפורש עניין זה בפרק השולח גט לאשתו: **וראינו רבותינו שהיו מעמידין** השמועה זו כרב יוסף, **הדא (דרבה) [דרבא]** לגבי רב יוסף תלמיד הוא. ועוד סוגיא דשמעתא רובה כרב יוסף ודחינא. ועוד (מדחזינן) [מדחזינן] רב אויא מקבל משכונא מכלל שאם אין בידו משכון אינו יכול לתובעו. וחוב רבא בר עולא מיערים איערומי, כלומר לא היה תובעו בהדיא אלא היה אומר לו הלוהני וכאשר יתן לו ויבואו המעות לידו אומר לו יש לי אצלך הלוואת יו"ט כי האי גוונא יתכן [לתובעו] אבל בהדיא לא ניתנה ליתבע. וראינו תשובה לגאון ופסק כרבא, ואמר רבא בתרא הוא וקי"ל דהילכתא כבתראי, וכן ערב פסחים בירושלים כו'. א"ר יוחנן מקדיש אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט. נימא מסייעא ליה וכן ערב פסח כו' ישקשינה היא. **הא דתני** ר' הושעיא הקדיש עלוי מדרבנן, ואקשינן עלה והא הנא דאמר הלכה כסתם משנה, תנן אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין, ומפרקינן הא דא"ר יוחנן מקדיש בשבת, בחובות הקבוע להן זמן, כגון פסח שאם לא יעשנו היום אין יכול לעשותו למחר, והיא מצוה עוברת. והא דתנן אין מקדישין בשבת ולא ביום טוב, בחובות שאין קבוע להן זמן. **מונה אדם את אורחיו ואת פרפרותיו מפיו אבל לא מן הכתב.**

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה ה סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן שלו סעיף ב: וסימן תקכד סעיף ג:

ה ב מיי' פ"ז מהלכות שביתת עשור הלכה ז סמג לאוין קה יסוד טור וש"ע א"ח סימן תרנ סעיף ב:

ו ג מיי' פ"ב מהלכות מלוה ולוה כ סמג לאוין קנג טוש"ע י"ד סימן קסד סעיף ג:

ז ד שם סעיף ג:

ח ה מיי' פ"ל מהלכות ר"ע הלכה כה טוש"ע א"ח סימן תקכה סעיף ב:

ט ו מיי' פ"ט מהלכות שמיטה ויובל הלכה ה סמג עשין קמט:

י ז מיי' שם הלכה כח סמג לאוין רעא טור ושו"ע א"ח סימן כז סעיף לב:

יא ח מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה יד וס"מ מהלכות קרבן פסח הל"ו סמג עשין רכט:

יב ט מיי' פ"יד מהלכות ר"ע הלכה יט סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תק סעיף ג:

יג י מיי' פכ"ג מהלכות שבת הלכה יד סמג לאוין עה טור ש"ע א"ח סימן שלו סעיף ד וסימן תקכד סעיף ג:

מוסף רש"י

לא מספקין. כף על ידן (ביצה ל ד:). ולא מטפחין. ידיו זו לזו משום שיר לו משום אבל (שם ל:). ולא מרקדין. ברגל (שם) וטוען לשמחה ולשיר, ובגמ' מפרש נמיה אמא יתקן כנגדן כלי שיר, דקא עביד מנא (שם לז:). אפומא דלחייא. לתי המתיר כמנר בשבת (שם ל:) דליכא הכיכא (ביצה ל:). דילמא מיגנדר ליה חפץ. נהר"ל חוץ לנהר, ואתי לאתויי. מתוך שאינו נמנני מקורה לסכר שזה רה"ר חוב רה"ר ומנילו (ביצה ל:). ולא אמרינן להו ולא מידי. ולע"ג דעבדן דמרבנן דאמור לא ליתיב ולישקו יתבן (שם). אלא הנח לישראל. כדבר שהרגילו בו ולא יתמו בהם (שם). מוטב שיהו שוגגין ואל יהו מזידין. לעבור כשידעו ולא ייעבו לכך (שם). הנ"מ. דהנא לבם לשמלל, בדרבנן. היכא דאתגיילו לעבור מדרבנן, כי הכי דהשמתין והכך דיתבי אמיתי דלשיא (שם). תוספת דיוה"כ. שנרך לסמוך ולהתענות מבעוד יום (שם). דאורייתא היא. דנפקא לן (יומא פח:) מועניתם את נפשותיכם בתענית (ביצה ל:). המחזיר חוב בשביעית. נותן שבשביעית נוהגת ומבריח עליו שביעית ואח"כ שחזרו, ולא שבחזרו בשביעית עלמה, דאי"כ לא הי צריך למימר משמט אני, דקי"ל אין שביעית משמטת אלא כשופה (גיטין לה:). יאמר לו. המלוה, משמט אני (שם). ראם אמר לו אעפ"כ. אני רוצה לשחזרו לך (שם). שנאמר וזה דבר השמיטה. צריך לומר דיבור של שמיטה (שם). מקדישי אדם פסחו בשבת וחגיגתו ביו"ט. מסתם ליכא למימר ביו"ט אין אדם מקדיש קרבן ציבור, וחגיגה ליכא למימר בשבת (ספרים סז:). אין נמנין. אין מיפקין דמיה, דמקרי וממכר בשבת ומיר"ט אסור, נספר עזרא (ביצה לב:). הלכה כסתם משנה. ולא לעל קמ:). לא מקדישין. הקדשות, ולא מעריכין. ערכן עלי ונותן כפי אמים, כמו שכתוב בפרשת ערכין, ולא מחרימין. הרי בשתה זו חרם, וסתם חרמים לנקף הכית (ביצה לו:). כאן בחובות שקבוע להן זמן. נכו ביום, שפיר דמי דהאיל ינשמעון היום יטל לתקדישן היום (ספרים סז:).

מסורת הש"ס

א) גלה ל. וד' לו: ב) [ל"ל רבה], ג) [ע"ל קמח. ביצה ל. ד) [ד"ר ס: ופי' תוס' לעיל עה. ד"ה ואמ"נ ותוס' ר"ה ס: ד"ה מוגר ותוס' ע"ז ד. ד"ה אחר], ה) [ביצה ל. ע"ש], ו) כ"מ עה. ז) [ני' רב אלפס יבמו"ם ורבא], ח) [בביצה פ"י מסנה כ. ט) כ"ז סס ס"מ נתין מ:], י) ל"ל רבא. כ) פסחים סו: [ועי' תוספות חגיגה מ. ד"ה מעוס ותוס' בכורות מח. ד"ה ולו], ל) ביצה מ:. מ) [לעיל מו. ע"ש], נ) פסחים סו: ביצה לו:. ס) [עי' תוס' לקמן קמט:], ע) [ל"ל אחר ד"ה ואמר], פ) [לע"ל ל.], צ) [דף ליז:]. ק) [בבכורים טו:. ר) [ביצה לו:].

תורה אור השלם

[זה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגשׂ את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה ליה׳:
דברים טו ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' יבא קא חזינן נשי דמותבי חצבייהו וכו' הכא להלן ליתא:ל: (ב) שם מאי איכ מעמנו אלא יהיב ליה: (ג) שם לקרוטי מקדיש ליה מיקמא: (ד) יש"י ד"ה ואתא לידי סחיטה וכו' שהרלת עליה כו' ביין ושמן קמיר: (ה) ד"ה ריש"ל וכו' משמט אני יאם אמר לו הלוה אעפ"כ כנ"ל והנ"ל:

רבינו חננאל

תנן לא מספקין ולא מרקדין ולא מטפחין, בברא, ופשוטה היא, ומיפרשא נמי בגמרא דרישא הכי יין במסכת יו"ט. וכן אשה מחברתה כברות. ודייקינן מינה בשבת הוא דאסור מכלל דבחול שרי, מתניתין דלא כהלל כו'. ומסקינן כה אפילו תימא כהלל באתרא דקיציי דמי. **ואם אינו** מאמינו מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת. איתמר הלוואת יו"ט, **רב יוסף אמר לא ניתנה ליתבע, רבא אמר ניתנה** ליתבע. ואתיגן למיגמר מן מתניתין, הגן ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו כו'. ולא נמרינן מינה דלא מיפרשא בהדיא כחד מיניהו. **ומוחבינן** לרב יוסף מיהא דתנן השוחט את הפרה וחילקה בראש השנה אם היה חדש מעובר משמט. פי' אם היה אליל מעובר נמצא יום לקיחתו חלק מן הפרה יום חול, שראש השנה סחי הוא, וכיון שנושה כו דמי בשר הפרה שלקח מאתמול (בין) [דכיון] שנכנסה שנה שבשביעית משמטת. לדברי רבא ניחא כי ניתנה ליתבע. ומלוה נושה בו, משכנכנסה שבשביעית משמטת. אלא לרב יוסף דאמר לא ניתנה ליתבע, אמאי צריך לאיתנא משמטת, בלאו הכי סבור הוא מלשלם, ואפילו בשאר שני שבוע דהא לא ניתנה ליתבע. **ופריק** רב יוסף שאני התם דכיון דאיגלאי מלתא דחול היא, ניתנה ליתבע, דהא מלוה דחול היא, ואגן לא קאינגא אלא הלואת יו"ט. **ואתי** נמי למשמע מסיפא דאם לאו אינו משמט, לרבא דאמר ניתנה ליתבע דחובעו ונפרע ממנו [ניחא], אלא לרב יוסף דאמר לא ניתנה ליתבע קשיא, כיון דתני אינו משמט הלא משמע דתובע ונפרע ממנו דאינו יכול לומר לו כי השבעיית השמיטתו. ופריק רב יוסף לעולם לא ניתנה ליתבע, והמלוה אינו יכול ליתבע, אלא אם יבוא הלה ויפרענו יקבל ואינו צריך

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com